

بسمه تعالی  
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی  
معاونت آموزشی  
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

## شیوه نامه مدیریت و اجرای فرایند داوری جشنواره کشوری شهید مطهری اردیبهشت ماه ۱۴۰۲

### پیشگفتار

جشنواره آموزشی شهید مطهری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، با هدف معرفی و تجلیل از فرآیندهای آموزشی برتر دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و ترویج نوآوری و ابداع فرآیندهای جدید به منظور ارتقای آموزش عالی علوم پزشکی به صورت سالانه برگزار می‌شود. این شیوه نامه فرآیندهای اجرایی و مدیریت داوری این جشنواره را تبیین کرده است.

### اصول داوری

۱) داوری باید با رعایت نهایت عدالت و انصاف انجام شود. از این رو لازم است کلیه عوامل دست اندرکار فرایند داوری از جمله دبیرخانه جشنواره، هیات داوران، کمیته های تخصصی و شورای نظارت جشنواره نهایت دقت را در مورد اجرای دقیق مفاد این شیوه‌نامه و نیز مدیریت تعارض منافع به عمل آورند.

۲) هر چند مصادیق بارز تعارض منافع در این روند شامل مشارکت در فرایند مورد ارزیابی و نیز تعلق فرایند به دانشگاه محل فعالیت هیأت علمی، تعریف شده‌اند و در این موارد فرد مذکور نباید در روند بررسی و یا رأی گیری فرایند مورد بحث، هیچ گونه مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم داشته باشد؛ در عین حال انتظار می‌رود هر یک از افراد دست اندرکار در صورت مشاهده مصادیق دیگری از تعارض منافع، آن را اعلام و بر اساس تصمیم دبیرخانه عمل نمایند.

۳) داوری باید صرفاً بر اساس اطلاعات اظهار شده توسط مجری فرایند که در سامانه مربوطه ثبت شده است انجام شده و داوران نباید به استناد تجربیات و یا اطلاعات قبلی خود از یک فرایند یا استنباط‌های خود در مورد آن داوری نمایند.

۴) داوری باید صرفاً بر اساس معیارهای گلاسیک و محورهای مشخص شده برای امتیازدهی باشد و در این زمینه عواملی همچون سطح بندی دانشگاه نباید دخالت داده شود.

## مراحل داوری

داوری در جشنواره کشوری شهید مطهری طی ۶ مرحله به شرح زیر انجام می‌شود:

**مرحله اول:** غربالگری و داوری اولیه در سامانه

**مرحله دوم:** تعیین ۹ فرایند برتر در هر حیطة و بررسی تناسب حیطة‌ها و تکراری نبودن آنها

**مرحله سوم:** داوری حضوری یا مجازی توسط کمیته‌های تخصصی

**مرحله چهارم:** تعیین ۶ فرایند برتر در هر حیطة برای تایید در شورای نظارت

**مرحله پنجم:** بررسی و تایید حضوری یا مجازی فرایند داوری توسط شورای نظارت

**مرحله ششم:** تعیین فرایندهای نهایی برتر جشنواره

### مرحله اول: غربالگری و داوری اولیه در سامانه

داوران جشنواره بر اساس رشته تخصصی مرتبط با آموزش پزشکی، سابقه فعالیت تخصصی در زمینه دانش پژوهی آموزشی و سابقه همکاری در جشنواره‌های قبلی توسط دبیر جشنواره انتخاب می‌شوند. هر فرآیند برای دو داور ارسال می‌شود. داوری در این مرحله طی چهار گام به شرح زیر انجام می‌شود:

(۱) بررسی معیارهای رد سریع (با توجه به پیوست شماره ۱)

(۲) بررسی تعلق فرایند ارسالی به حیطة اعلام شده

(۳) بررسی معیارهای دانش پژوهی

(۴) امتیازدهی (با توجه به پیوست شماره ۲)

داوران در این مرحله لازم است برای افزایش صحت، دقت، روایی و پایایی داوری، مراحل زیر را در داوری خود طی نمایند:

- قبل از شروع ارزیابی یک بار کلیه فرایندهای ارسالی را مرور کنند.
- ابتدا مواردی که معیارهای رد سریع داشته یا معیارهای گلاسیک را تأمین نمی‌کنند مشخص و در سامانه ثبت نمایند تا از مسیر امتیازدهی حذف شوند.
- کلیه فرایندهایی که واجد شرایط دانش پژوهی شناسایی می‌شوند، در خارج از سامانه امتیاز داده و پس از اطمینان از نمرات و رتبه‌های نهایی (مجموع امتیاز فرایند) اقدام به ثبت امتیازات در سامانه کنند.

## مرحله دوم: تعیین ۹ فرایند برتر و بررسی تناسب حیطة ها و تکراری نبودن آنها

دبیرخانه جشنواره پس از داوری مرحله اول اقدامات زیر را انجام می دهد:

- محاسبه میانگین امتیازات دو داور به منظور تعیین رتبه هر فرایند در هر حیطة. در صورتی که رأی یکی از دو داور، حذف فرایند و رأی داور دوم، عدم حذف و تعیین امتیاز باشد یا فاصله بین امتیاز داده شده توسط دو داور بیش از ۳۵ از ۱۰۰ امتیاز باشد، آن فرایند برای داور سوم ارسال می شود و تصمیم گیری بر اساس رأی دو داوری مشابه (کمترین میزان اختلاف بین دو عدد) از سه داوری انجام می شود.

- انتخاب ۹ فرایند برتر در هر حیطة براساس بالاترین امتیازات

- بررسی ۹ فرایند انتخاب شده از نظر صحت انتخاب حیطة و تکراری نبودن به شرح زیر:

- دبیرخانه جشنواره نظرات داوران مرحله اول را در مورد صحت تعلق ۹ فرایند به حیطة انتخاب شده بررسی می کند. در صورت پیشنهاد انتقال یک فرایند به حیطة دیگر، با دانشگاه ارائه کننده آن فرایند تماس گرفته شده و به شرط رضایت با حیطة پیشنهادی و نداشتن فرایند منتخب در آن حیطة، فرایند به آن حیطة منتقل و در مرحله داوری کمیته تخصصی در آن حیطة داوری می شود.

- دبیرخانه عدم تکراری بودن ۹ فرایند برتر را بررسی می کند. در صورت تکراری بودن، (بدین معنی که در سال جاری رتبه برتر دانشگاهی را کسب ننموده باشند)، از فرایند داوری حذف شده و فرایند بعدی از نظر رتبه به مجموع ۹ فرایند اول اضافه می شود. به گونه ای که در نهایت ۹ فرایند و یا در صورت امتیاز مشترک در آخرین رتبه، به تعداد امتیازهای مشترک به این تعداد اضافه می شود.

- تعیین میزان توافق داوری بین دو داور مرحله اول بر طبق قاعده زیر. (این توافق در مرحله سوم داوری مورد استفاده قرار می گیرد):

- توافق قوی: اختلاف نمرات داوران کمتر از ۱۰ امتیاز از ۱۰۰

- توافق متوسط: اختلاف نمرات داوران از ۱۰ امتیاز تا ۲۰ امتیاز از ۱۰۰

- توافق ضعیف: اختلاف نمرات داوران بیش از ۲۰ امتیاز از ۱۰۰

## مرحله سوم: داوری حضوری یا مجازی توسط کمیته‌های تخصصی

داوری در کمیته‌های تخصصی به شرح زیر انجام می‌شود:

- ارایه کوتاهی از فرایندها توسط مسوولین حیطه‌ها
- ارزیابی انفرادی اولیه هر فرایند بر اساس معیارهای دانش پژوهی آموزشی
- بحث گروهی در مورد فرایندها
- ارزیابی انفرادی نهایی کلیه فرایندها به شرح زیر:

▪ هر یک از داوران به طور مستقل هر یک از فرایندها را در طیف کاملاً نامناسب (امتیاز ۱) تا کاملاً مناسب (امتیاز ۹) قرار می‌دهند. هر داور می‌تواند به چند فرایند امتیازی یکسان بدهد.

کاملاً نامناسب

کاملاً مناسب

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹

امتیاز ۹: فرایندی استثنایی است که بدون هرگونه تردید فرایند منتخب محسوب می‌شود.  
امتیاز ۷ و ۸: فرایندهای بسیارخوب که برای انتخاب فرایند منتخب به این فرایندها فکر می‌شود.  
امتیاز ۴ تا ۶: این فرایندها علیرغم اینکه فرایندهایی خوب و قابل هستند ولی به سبب فقدان ویژگی‌های بارز و متمایزکننده در گزینه‌های برتر قرار نمی‌گیرند.  
امتیاز ۳ و ۲: فرایندهای نسبتاً ضعیف که هیچ شانس برای راهیابی به مرحله سوم را داوری ندارند.  
امتیاز ۱: فرایندهای کاملاً ضعیف که به هیچ وجه شایستگی راهیابی به مرحله دوم داوری را نداشته‌اند.  
تبصره: توصیه می‌شود تعداد داوران کمیته‌های تخصصی بین ۸ تا ۱۰ نفر باشند.

## مرحله چهارم: تعیین واجدین شرایط نهایی ورود به مرحله بعدی

پس از پایان جلسه مرحله سوم داوری، دبیرخانه جشنواره براساس نظر داوران مراحل زیر را برای تعیین شش فرایند منتخب برای ارایه به جلسه شورای نظارت طی می‌کند:

- محاسبه امتیاز نهایی هر فرایند از میان امتیازاتی که در کمیته تخصصی داده شده است. به عنوان مثال اگر در یک کمیته تخصصی متشکل از یازده داور توزیع آرا به صورت زیر باشد، میان امتیازات عدد ۷ خواهد بود.



- محاسبه میزان توافق نظر داوران در کمیته‌های تخصصی بر اساس قاعده زیر:

تعداد اعضای پانل	توافق ضعیف: تعداد داورانی که در مقیاس مناسبت 9 امتیازی در هر یک از سه امتیاز بالا (7 تا 9) و سه امتیاز پایین (1 تا 3) رای داده اند	توافق متوسط: در غیاب شرایط توافق قوی و ضعیف مشخص می گردد	توافق قوی: تعداد داورانی که خارج از نواحی سه امتیازی (ناحیه امتیاز 1 تا 3، امتیاز 4 تا 6، و امتیاز 7 تا 9) که میانهم در آن قرار دارد رای داده اند
3 تا 4	$\geq 1$		0
5 تا 7	$\geq 2$		$\leq 1$
8 تا 10	$\geq 3$		$\leq 2$
11 تا 13	$\geq 4$		$\leq 3$
14 تا 16	$\geq 5$		$\leq 4$

به عنوان مثال در شرایطی که تعداد اعضای پانل 9 نفر، و امتیازات به صورت زیر باشد

۱،۱،۴،۵،۷،۸،۸،۸،۹

میانهم امتیازات ۷ می باشد و سه تایی امتیازات که میانهم در آن قرار دارد سه تایی امتیاز بالا (۷ تا ۹) می باشد. چون تعداد افراد پانل در سطر ۸ تا ۱۰ قرار می گیرد، برای اینکه توافق ضعیف باشد باید حداقل سه نفر در سه تایی بالا (۷ تا ۹) و حداقل سه نفر در سه تایی پایین (۱ تا ۳) باشند که این محقق نشده است (تنها دو رای در سه تایی پایین قرار دارد). لذا توافق ضعیف نمی باشد. برای اینکه توافق قوی باشد باید حداقل ۲ نفر خارج سه تایی که میانهم در آن قرار دارد (در این مثال سه تایی بالا) قرار بگیرد در حالیکه در این مثال ۴ نفر خارج این سه تایی قرار گرفته است. لذا توافق قوی نیز نمی باشد. تبعاً بدیهی است که سطح توافق بین ضعیف و قوی یعنی متوسط طبقه بندی می شود.

- تعیین رتبه‌های نهایی فرایند در انتهای مرحله سوم داوری براساس رتبه هر فرایند در مرحله اول داوری و رتبه اولیه هر فرایند در مرحله سوم داوری و حداکثر تغییر رتبه مجاز (که خود تابعی از میزان توافق بر روی رتبه فرایند در مراحل اول و سوم داوری است).

میزان توافق آرا در  
مرحله سوم داوری

ضعیف	متوسط	قوی	
0	1	2	قوی
1	2	3	متوسط
2	3	4	ضعیف

میزان توافق آرا در  
مرحله اول داوری

حداکثر تغییر رتبه مجاز بین  
مراحل اول و سوم داوری

**تبصره ۱:** در صورتی که بعد از تغییر رتبه‌ها در دامنه مجاز، رتبه‌های مشابه به دست آید، با توجه به رتبه فرایند در مرحله سوم و میزان توافق (ضعیف، متوسط و قوی) رتبه نهایی این مرحله تعیین می‌شود.



تبصره ۶: جلسات کمیته‌های تخصصی و شورای نظارت با حضور دوسوم اعضای دارای حق رأی رسمیت می‌یابد و تصمیم‌های آن با اکثریت مطلق آرای اعضای دارای حق رأی معتبر است.

### مرحله ششم: تعیین فرایندهای نهایی جشنواره

پس از پایان جلسه شورای نظارت، دبیرخانه جشنواره براساس نتایج داوری شورای نظارت، ۳ فرایند منتخب هر حیطه و همچنین فرایندهای قابل تقدیر را بر اساس مراحل زیر تعیین می‌نماید:

- محاسبه امتیاز نهایی هر فرایند از میان امتیازاتی که در شورای نظارت داده شده است.
- رتبه بندی اولیه شش فرایند راه یافته به مرحله نهایی براساس میان امتیاز داوری آن‌ها
- محاسبه میزان توافق نظر داوران در شورای نظارت بر اساس قاعده زیر:

تعداد اعضای پانل	توافق ضعیف:	توافق متوسط:	توافق قوی:
3 تا 4	تعداد داورانی که در مقیاس مناسبت 9 امتیازی در هر یک از سه امتیاز بالا (7 تا 9) و سه امتیاز پایین (1 تا 3) رای داده اند	در غیاب شرایط توافق قوی و ضعیف مشخص می‌گردد	تعداد داورانی که خارج از نواحی سه امتیازی (ناحیه امتیاز 1 تا 3، امتیاز 4 تا 6، و امتیاز 7 تا 9) که میانه در آن قرار دارد رای داده اند
5 تا 7	$\geq 1$		0
8 تا 10	$\geq 2$		$\leq 1$
11 تا 13	$\geq 3$		$\leq 2$
14 تا 16	$\geq 4$		$\leq 3$
	$\geq 5$		$\leq 4$

- تعیین رتبه نهایی فرایند بر اساس رتبه فرایند در مرحله سوم داوری، رتبه اولیه فرایند در مرحله داوری شورای نظارت و حداکثر تغییر مجاز رتبه که خود تابعی از میزان توافق بر روی رتبه فرایند در مراحل داوری کمیته تخصصی و شورای نظارت است.

میزان توافق آرا در مرحله پنجم داوری

میزان توافق آرا در مرحله سوم داوری	میزان توافق آرا در مرحله پنجم داوری	میزان توافق آرا در مرحله پنجم داوری	میزان توافق آرا در مرحله پنجم داوری
قوی	1	0	ضعیف
متوسط	2	1	0
ضعیف	3	2	1

حداکثر تغییر رتبه مجاز بین مراحل سوم و پنجم داوری

تبصره ۷: در صورتی که بر اساس نتیجه نهایی، یک یا چند دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی واجد بیش از سه فرایند برتر شده باشند، دبیرخانه جشنواره موظف است به شرط آن که:

الف) مجریان اصلی فرایندهای برتر یک دانشگاه یکسان نباشند.

ب) امتیاز فرایندها از صدک ۵۰ نمره تراز شده فرایند اول کمتر نباشد.

یک ظرفیت به تعداد کل فرایندهای برتر اضافه کند. در غیر این صورت باید در اسرع وقت و به صورت تلفنی از مدیر/مدیران مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه/های مربوطه درخواست نماید تا فرایند/فرایندهای برتری که لازم است کنار گذاشته شوند تا سقف سه فرایند برتر برای یک دانشگاه رعایت شود. دبیرخانه جشنواره همچنین موظف است فرایند برتر بعدی در هر حیطه را تعیین و جایگزین فرایند خارج شده نموده و نتایج نهایی جشنواره را اعلام عمومی کند. در این موارد فرایندی که از اخذ رتبه محروم شده و به عنوان قابل تقدیر معرفی می‌شود، می‌تواند در سال بعد نیز در صورت ارائه توسط دانشگاه مربوطه در جشنواره بعدی شرکت کند.

**تبصره ۸:** در صورتی که کیفیت و سطح کلیه فرایندهای ارائه شده در یک حیطه پایین باشد، به شرط:

الف) درخواست کمیته تخصصی حیطه مربوطه و

ب) تایید شورای نظارت

در آن حیطه رتبه‌های برتر (یک و یا دو و یا سه) معرفی نمی‌شوند.

**تبصره ۹:** در صورتی که فرایندی از ستاد وزارت ارائه شده باشد، در حیطه مربوطه با دیگر فرایندها رقابت می‌کند. ولی اگر حائز رتبه برتر شد، به طور جداگانه جایزه گرفته و یک ظرفیت به ظرفیت فرایندهای برتر جشنواره اضافه می‌شود.

**تبصره ۱۰:** در صورتی که فرایند ارائه شده توسط دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی تکراری (توسط همان دانشگاه/دانشکده) باشد و یا با تغییرات جزئی نسبت به قبل مجددا ارائه شده باشد (اعم از فرآیندهایی که رتبه آورده و یا رد شده باشد)، کلیه فرایندهای ارائه شده توسط آن دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی از جشنواره همان سال حذف خواهد شد.

**تبصره ۱۱:** دبیرخانه جشنواره از همکاری‌های بین دانشگاهی استقبال می‌کند ولی به منظور توزیع عادلانه جوایز، مجری اصلی و ارائه کننده هر فرایند باید از دانشگاه صاحبان اصلی فرایند باشد و حداقل ۵۰ درصد از مجریان و همکاران از همان دانشگاه باشند.

### **ارایه نظرات و بازخورد**

۱) دبیرخانه جشنواره امکان بررسی درخواست‌های فردی (صاحبان و/یا همکاران فرایندها) را ندارد.  
۲) با توجه به تکمیل و امضای جدول صاحبان و همکاران فرایندها و درصد مشارکت ایشان در فرایندهای معرفی شده و نحوه توزیع امتیازات مترتب بر فرایندهای برگزیده شده، توسط صاحبان و



همکاران فرایندها، دبیرخانه جشنواره امکان پاسخگویی به درخواست‌ها در مورد مالکیت یا توزیع منافع مادی و معنوی فرایندهای برگزیده شده را ندارد.

(۳) بعد از اعلام نتایج داوری فرایندهای جشنواره کشوری شهید مطهری، هیچگونه تغییر در اسامی، ترتیب، نوع همکاری، درصد مشارکت و نیز امتیازات مترتب بر فرایندهای برگزیده شده پذیرفته نمی‌شود.

(۴) با توجه به انتخاب مبتنی بر هنجار فرایندهای برتر، دبیرخانه جشنواره امکان بررسی درخواست‌ها در خصوص نتایج ارزیابی فرایندها و رتبه بندی آنها را ندارد.

(۵) در صورت اعلام درخواست مکتوب دانشگاه در خصوص تخطی از فرایندهای پیش بینی شده در این شیوه نامه و یا مطرح کردن وقوع هرگونه تبانی و موارد مشابه آن، دانشگاه موظف است مستندات قابل پیگیری را به دبیرخانه اعلام نماید. در این صورت دبیرخانه موظف است موضوع را بررسی و در خصوص برخورد با متخلفان یا اصلاح فرایند داوری در دوره‌های بعدی تصمیم گیری نماید. در هر صورت نتایج اعلام شده در خصوص فرایندهای برتر و قابل تقدیر تغییر نمی‌کند.

## معیارهای رد سریع در مرحله اول داوری جشنواره کشوری شهید مطهری

مواردی که منجر به رد سریع فرایندها در ابتدای مرحله اول داوری و قبل از ورود به امتیازدهی می‌شود، عبارتند از:

الف. فعالیت‌های خارج از حوزه آموزش اعضای هیات علمی، یکی از رده‌های فراگیران علوم پزشکی (اعم از Undergraduate، Postgraduate، آموزش مداوم CME/CPD) و یا مدیران آموزشی

ب. فعالیت‌های مرتبط با آموزش سلامت عمومی (Public education)

پ. فرایندی که در دوره‌های گذشته به عنوان فرایند کشوری، رتبه ۱ یا ۲ یا ۳ گرفته باشد.

ت. طرح‌هایی که صرفاً ماهیت نظریه پردازی دارند

ث. پژوهش‌های آموزشی که ماهیت تولید علم دارند و نه اصلاح روندهای آموزشی مستقر در دانشگاه‌ها

ج. فرایندهایی که از نظر تواتر و مدت اجرا یکی از شرایط زیر را دارند:

i. در مورد فرایندهایی که اجرای مستمر دارند، مدت اجرای کمتر از شش ماه داشته باشند.

ii. در مورد فرایندهایی که اجرای مکرر دارند حداقل دو بار انجام نشده باشند.

iii. در مورد فرایندهایی که ماهیتاً اجرای یک باره دارند، ولی تاثیر آنها مستمر است مانند

برنامه‌های آموزشی یا سندهای سیاست گذاری، مصوب مرجع ذی صلاح نشده باشند.

دردیف	محورها	امتیازات
۱	اهمیت مسئله	۱۳ اهداف موضوع شفاف، واقع بینانه و بسیار با اهمیت است.
۲	مرور تجربیات و شواهد	۱۲ مرور مستند و نظام مند
۳	متدولوژی	۱۳ روش مناسب انتخاب شده و در حین اجرا انعطاف پذیری مناسب باعث ارتقاء اجراء گردیده است.
۴	میزان اثربخشی نوآوری	۱۳ افق های جدیدی برای بررسی و مطالعه بیشتر ایجاد نموده است و یا تقویت پاسخگویی اجتماعی
۵	استفاده از نقد و بازخورد	۱۲ نقد در سطح خارج از دانشگاه انجام شده است و بازخورد آن در برنامه موثر بوده است.
۶	سطح نوآوری	۱۳ نوآوری جهانی
۷	گستره آرایه	۱۲ ارائه مناسب و انتشار بین المللی
۸	وسعت و حجم کار	۱۲ حجم کار در گروه فرایندی خود بسیار بزرگ است.
	امتیاز کل:	۱۰۰